

Treball final de recerca
Hivernem 2020 - 21

*“El riure com a indicador social, cultural polític i sanitari
o el canvi de paradigma del riure”*

DUCHENNE (de Boulogne).

Jordi Aspa
aspa@escarlata.com

LA POR

quan parlem de la por, de qualsevol por, no creieu que va estretament relacionada amb la por a morir-nos?

És un tret comú a tots els éssers vius? O només als animals?

En tot cas els humans quan riem, en aquell instant precís del fet rialler, estem oblidant la por que ens consumeix, la por que és intrínseca a la natura humana. És la única cosa que sabem del cert, fins que no es demostrï el contrari, ens morirem un dia.

Si d'això en som capaços de riure'n, la vida serà potser més divertida; si això ens angoixa i és la preocupació més important del nostre pensament, viurem una vida més tibada.

Som infants perquè la preocupació del viure o del morir-se no és present?

El riure de quasi bé tot, jugant sovint, és el tret característic de la infància.

El riure però també el plorar.

Passar d'un a l'altre en dècimes de segon.

Les expressions més punyents de les emocions humanes.

Les vibracions corporals més espontànies.

Tant el riure com el plor són vibracions orgàniques dels cossos que ens representen com a éssers humans. Aquestes vibracions són les que ens acosten a les semblants a nosaltres mateixes i trenquen l'espai buit aquest que existeix entre els cossos. És una altra manera d'omplir l'aire, aquest espai buit que ens envolta, aquest ball de protons, neutrons i electrons que xoquen i que dialoguen o es repelen.

És en aquest espai on les nostres ones electromagnètiques es propaguen i cerquen aliats. En cas de no coincidir no hi ha copulació i el que succeeix és el contrari, repulsió de les unes amb les altres.

com diu Pau Riba al seu llibre *Història de l'Univers*,

..els elements clàssics o «astrològics» que són l'aigua, el foc, la terra i l'aire: l'hidrogen, que vol dir generador d'aigua, heli es refereix al sol, i per tant al foc, i liti que significa de pedra, ens assenyala la terra, la matèria sòlida; falta l'aire que no pot sinó seguir sent l'espai buit dins el qual interactuen tots els altres...

...doncs jo en faig un paral·lelisme amb la rialla, amb el riure del que estic fent la recerca, aquest riure on aquests quatre elements, hi són presents: l'hidrogen amb la humitat del riure (saliva, llàgrimes,...), l'heli amb el foc lligat a la temperatura del cos, el liti a la terra, a la gravetat; i l'aire aquell que rep els altres elements perquè hi ballin i existeixin, l'imprevist i espontani, l'intangible. Aquesta harmonia dels quatre elements em sembla que és la base del riure espontani del que us parlo en la meua recerca. Tots

alhora fan del riure una copulació orgiàstica corpòria i etèria que només pot ser-hi amb la presència dels quatre elements.

Rumiant-hi m'adono de que els més de dos cents riures que s'han arribat a inventariar, potser els quatre elements hi són presents però en proporcions variables i això fa que cadascun d'ells sigui diferent i amb característiques ben pròpies; per exemple un riure sàtir a nivell de temperatura tiraria més aviat cap a fred que no pas a càlid, i potser estaria mancat d'hidrogen, és a dir una mica sec i així podríem anar fent.

Si el riure és vibració i el seu origen potser és una explosió, m'agradaria fer un paral·lelisme amb el *Big Bang*, aquest origen de l'univers on aquesta explosió de matèria deixa traces que creen el cosmos. Cada atac de riure és com aquesta explosió, aquesta transmissió vibràtil i la conseqüent creació de galàxies i estrelles que acaben brillant per la seva pròpia llum i que no és altre que la reacció del fotons.

A petita escala els atacs de riure per mi, són petites creacions d'universos, de vies làcties, de planetes, satèl·lits i meteorits. La traça material que el riure, aparentment immaterial, pot arribar a deixar, és immesurable i indesxifrable.

Però la seva estela és evident ja que es transforma en energia positiva que actua sobre els nostres cossos i ments i sempre més tindrem aquell bon record del fart de riure que ens hem fet.

Visca el riure plegats!

1. Temàtica de la recerca: evolució de la idea inicial després del teu pas pel programa hivernem.

“El riure com a indicador social, cultural polític i sanitari o el canvi de paradigma del riure”

Tot va començar a la tardor del 2019, quan ens comuniquen que som companyia convidada al Teatre Auditori de Granollers per la temporada 2020-21 i fem una proposta comunitària anomenada «Com Riu la Ciutat». Finalment això vol dir compartir amb dos col·lectius diferents; joves d'una escola de Teatre; Arsènic i un col·lectiu de mares *mono parentals* i per concloure fem una exposició oral de la nostra experiència lligada a l'aula de filosofia de la Universitat Popular de Granollers.

Durant la primavera del 2020 em presento a Hivernem amb el RIURE com a centre de la proposta.

Tot plegat m'ajuda a encarrilar aquesta recerca, nodrint-me amb el treball de taula i a trobar maneres participatives per compartir i anar eixamplant la mirada, tant als participants com a mi.

L'origen de la idea vinguda per una erupció volcànica de les meves entranyes i provocada per la situació actual, estic parlant fins i tot d'abans de la pandèmia. La situació social, política, econòmica, cultural i ecològica a la que es veu abocat el planeta i totes les seves habitants, m'ha fet rumiar i ha provocat en la meva persona la reacció com a ésser actiu i compromès almenys amb un pensament de voler un món millor i per tant aportar-hi el meu granet de sorra a partir de la poesia i de l'art. Continuar i no aturar de cercar la bellesa i les seves possibilitats poètiques amb humor, amb riures, amb derisió.

El meu recorregut artístic sovint ha dialogat amb el riure, un segell que amb la companyia escarlata hem anat estampant com a propi o singular.

Hivernem ha provocat concentració i m'ha donat valentia i seguretat sobre la recerca, el fet de ser un dels projectes escollit i amb la força i la il·lusió que l'equip d'Hivernem em va transmetre en el seu moment, posa uns fonaments forts i encén el foc de la passió per la recerca i fou el detonant, la metxa, del coet sideral **RISUS** que està sent, de moment.

M'adono de la força i de la importància del riure durant la recerca/acció i després dels intercanvis amb les expertes per trobar eines i fer-les servir al servei del projecte i

durant les accions dutes a terme amb participants escollits de manera aleatòria des de l'inici.

M'adono que no tan sols pot ser un indicador, si no de que pot ser una eina de transformació en els diferents àmbits: cultural, social, polític i sanitari. Tenint en compte que pot ser una arma de doble full, segons el riure es tracti d'una manera o d'una altra, la intenció és molt diferent. Tot depèn, com sempre, de si hi ha intencions, quines i com són.

Amb tot m'ha permès fixar **el riure com un tema seriós**.

Parlar del riure és no parlar-ne, és un tema tant seriós que no ho és gens.

El riure és intangible, és unipersonal de cada ésser, és únic . Què ens identifica més el DNI o el nostre riure?

El riure com els badalls s'encomana, quan comencem a riure no sabem a on acabarem !

El fet de parlar del riure no ajuda a riure, ajuda a col·locar-lo en un lloc a on sigui considerat, tingut en compte i valorat amb una mirada més àmplia que la d'un senzill entreteniment.

El riure toca a totes les persones, tant per manca com per excés, és un llenguatge universal i et permet apropar-te a tothom.

M'adono de la importància del canvi de paradigma del riure, amb coneixement, humilitat i amor per poder continuar caminant en aquest dia a dia.

Aquest espai/temps de recerca, no podem dir altra cosa que, ha estat enriquidor i apassionant. M'ha donat estabilitat, encara que en creació i recerca aquest concepte no és el més adequat, em refereixo a l'estabilitat de confiança envers el que estic buscant, envers el que estic creant, envers el futur, un futur rialler que és com me l'imagino. I sentir-nos tan ben acompanyats sempre fa de bon fer.

2. Avaluació i compliment dels objectius de la recerca i idees principals desenvolupades. Camins esperats o inesperats

«¿ Qué es, entonces la risa ? Un enigma - es en efecto, el único lenguaje junto con el llanto, natural, innato al hombre...» Matematica Demente Lewis Carrol. Pròleg Leopoldo María Panero

Els objectius inicials de la recerca eren els de trobar o en tot cas ressaltar els indicadors en l'àmbit social, cultural, polític i sanitari o aquest canvi de paradigma del riure.

La recerca m'ha permès reflexionar sobre aquests indicadors i he trobat altres recursos que no són indicadors especialment ni numèrics ni estadístics. Em fixo en la presència o no del riure en els diferents escenaris, la seva presència com a estat sensitiu, emocional, d'amor, de rebuig, d'acceptació, de permeabilitat i de comunicació. Arribo a la conclusió de que el riure en sí mateix, és un esdeveniment inesperat, sorprenent i singular de cadascú, de cada col·lectiu, de cada família; en definitiva els indicadors poden ser tan extravagants, que el riure ell mateix esdevé el seu propi indicador.

El més generalitzat és que el riure gairebé per tot arreu i per la majoria de les persones, és necessari i important. A partir d'aquí existeixen tants matisos com persones, cultures, àmbits i escenaris possibles. Uns el tracten amb més reserva, d'altres el tenen a primera fila de la seva activitat i de relació amb les altres persones i d'altres et diuen que és important però amb la seva actitud es llegeix que és més un dit que un fet. No m'he trobat encara amb ningú que m'hagi comunicat negativitat sobre el riure. Hi ha hagut reaccions de prudència, però no negatives ni despectives.

L'indicador que m'ha interessat molt i del que n'he après i extret coneixements del més variat possible, és el fet de parlar del riure sense fer riure. El que succeeix quan s'estableix una discussió/intercanvi en el que el subjecte és el riure i no el fet de fer riure, que són accions ben diferents encara que per una punta o una altra els caps es toquin.

Trobo que és un exercici de sensibilització i d'alerta el fet de posar el riure sobre la taula o de relleu senzillament; i més enllà de l'ofici professional de fer riure. El riure com a vivència quotidiana i personal. El riure generat fora d'àmbits previstos per fer explícitament riure com poden ser teatres, circs, sales d'esbarjo, cinemes, mitjans de comunicació...

Aquest ha estat i està sent un dels motors de la recerca i de les experiències nascudes sota el paraigües **RISUS**. Donar visibilitat a aquests indicadors de forma lúdica i experimentalista tot aprenent els beneficis i efectes en els àmbits social, polític, sanitari i cultural.

Camins inesperats;

El gruix d'informació que hi ha sobre el tema i a l'hora la sorpresa d'adonar-me que tant a nivell científic com en la filosofia en comparació a altres temes s'ha fet pocs estudis i recerques. Sobre tot en la filosofia clàssica i medieval s'han fet pocs anàlisis sobre la comicitat. És en els darrers 200 anys que hi ha una mica més d'atenció. Al cap i a la fi què és la filosofia si no el monumental intent d'abraçar tota la realitat en un ordre presidit per la raó? i el riure que fa? riu de tot allò, en principi que trenca els esquemes de la raó? em refereixo al riure espontani, sa i sincer del que jo m'he basat en la recerca. Potser és degut a la seva espontaneïtat, personalitat, efimeritat, no es pot agafar, tot i que he pogut constatar que un gran nombre de persones i d'àmbits diversos està d'acord amb els beneficis i el bon ús que se'n pot fer.

En les recerques pràctiques que he dut a terme m'ha sorprès adonar-me'n de la gran diferència entre el somriure (que podem dur-lo a terme sempre que ho desitgem) i com d'espontani és el riure sincer, no podem fingir-lo, el riure espontani i franc actua sobre el nostre cos i sobre les nostres faccions activat pel sistema nerviós autònom que és involuntari per tant incontrolable, impossible de fingir. Tots aquells altres riures, són accions/actituds voluntàries.

Cal tenir present que aquesta recerca s'ha fet entre la tardor 2020 i la tardor 2021, estem nedant de fons en una situació sanitària mai vista abans, amb molta por i incertesa, la necessitat més que mai d'un esclat de riure és una alenada d'aire fresc, i a l'hora la mateixa circumstància em limita en moltes de les voluntats d'experiències compartides i trobades aleatòries a l'espai públic. Cal anomenar i agrair els esforços i predisposició de totes aquelles persones i col·lectius que al llarg de la recerca s'han posat a disposició i han aportat el seu gra de sorra en aquest procés.

3. Descripció del treball i del coneixement assolit amb cada expert de la recerca amb qui has col·laborat.

María Acaso és una productora cultural els projectes de la qual se centren a desafiar les divisions entre art i educació, allò acadèmic i allò popular, la teoria i la pràctica; desenvolupar una educació contemporània i transformar els formats de transmissió del coneixement. Sòcia fundadora del col·lectiu Pedagogia Invisibles, actualment és cap de l'Àrea d'Educació del Museu Reina Sofia.

Amb la María Acaso vaig començar per desgranar, desenterrar, treure la pols, fer surar el riure per fer una decantació de conceptes tot classificant a partir de la construcció d'una aranya-esquema i jugar a posar sobre el paper diferents mòduls-calaixos-lleixes.

Tot fent aquest esquema, m'adono de com el riure pot ser un indicador per si mateix i a l'hora em permet navegar i localitzar els diferents escenaris a on el riure pot tenir més força o més importància i a on no tant. És un esquema al que recorro sovint alhora de plantejar entrevistes, d'exposar el projecte i també en l'escriptura de la dramàtúrgia del que serà la nova creació experimental sobre el riure.

La vessant pedagògica desencarada i oberta que m'ha transmès la María Acaso em dona seguretat i solidesa en l'esperit del projecte. M'ha aportat una altra mirada de com encarar-se a un subjecte a l'inici d'una recerca, en aquell moment a on tot és una immensitat i un gran desgavell d'informacions i possibilitats. És una gran docent i m'ha transmès la senzillesa, espontaneïtat i fermesa que necessito pel projecte.

El tema del riure l'ha captivat i compartint vivències amb ella de com és o pot ser una eina de transformació social, cultural, política i sanitària. Hem compartit experiències en l'àmbit educatiu, en l'esperit pedagògic que és on la María té un coneixement i mètodes propis trencadors de sinergies establertes, ancorades en fons poc sensibles al bellugueig i sacseig. Hem treballat el riure com una eina pedagògica propícia per la memòria significativa.

Cristina Alonso - Des de l'obertura el 2011 del centre de creació de Dansa GRANER - Mercat de les flors fins al juliol del 2018 n'ha estat la responsable artística. On ha desenvolupat polítiques culturals i de béns comuns des d'una lògica de proximitat i construcció d'ecosistemes entre cultura - comunitat i educació. On la distància artista - productor - consumidor s'escurcen. Actualment és co-directora del Teatre l'Artesà al Prat de Llobregat.

Amb la Cristina Alonso encarem i compartim la recerca de possibles formats d'experiència o de proposta artística i de com implantar-los en l'espai públic. Trobar maneres de provocar el riure, un dels reptes més difícils d'aconseguir, degut a l'espontaneïtat i naturalesa del subjecte que tracteo i parlar-ne, curiosament, sovint esdevé una conversa massa seria. En concret cerquem possibles disparadors, com endinsar-nos a partir d'experiències personals o de grups reduïts per poder plantejar i fer surar històries rialleres que tinguin prou força per fer-ne punta de llança de possibles escriptures de la dramaturgia.

També vam compartir i debatre sobre els indicadors. De quina manera es valoren i classifiquen els intangibles.

La seva visió contemporània caminadora-còsmica i alhora aterrada em va obrir visió i ventall de possibilitats per fer néixer les diferents barnilles del que ha estat el paraigües **RISUS**.

Obertura de possibilitats que estan sent punts de partida i de propostes artístiques amb formats experimentals i participatius. Algunes d'aquestes experiències que vaig poder començar a posar en pràctica durant la segona residència a Tàrrega, encara que tal i com ja he comentat la situació sanitària excepcional no va facilitar-me el camí imaginat en un inici.

4. Calendari final de la recerca, descripció de les fases/etapes de residència (Faber, FiraTàrrega, Lieux Publics/Essone) i conclusions o noves preguntes originades en cada fase.

Del 2 al 6 Desembre 2020. Faber Llull a Olot - Ordeno, trio i determino quin és el riure del que vull fer la recerca i de quina manera continuar el camí. Decideixo, centrar-me en el riure espontani, aquell que tenim d'innat en nosaltres, que no requereix de cap aprenentatge, aquell que quan comencem no sabem a on arribarem !

Del 22 al 27 de Febrer 2021. residència a Tàrrega - Continuo furgant en els fons sobre el riure. Em centro sobretot en la recerca de relats riallers viscuts en primera persona o amb grup. Tinc la oportunitat de compartir, entrevistar i debatre amb diferent grups i persones.

Contràriament al que m'he imaginat començo a constatar com n'és de difícil provocar el riure, tant sols parlant-ne. Parlar del riure mata el riure !

Del 18 al 22 Octubre 2021. Residència internacional a la Scène Nationale de l'Essonne Agora/Desnos a la ciutat d'Évry, França, he pogut compartir temps amb diversos experts:

Xavier Brière, director *Ecole départementale de Théâtre*

Patrick Curmi, director de recerques de l'*Inserm*, Président de l'Universitat d'Évry

Doriane Moretus, actriu, participant a *Rire médecin* i *Clowns sans frontières*

Franck Dinet, director *École de clowns du Samovar*

Jean-Luc Langlais, Membre del Consell Administratiu de la *Scène Nationale D'Évry*, professor de Filosofia jubilat.

Emilie Entzmann, osteòpata / professora de ioga.

Nathalie Tarlet, Clown participant a *Clowns Sans Frontières*

Cécile Hess Halpern, advocat i autora de « *L'éloge du rire* » Ed Flammarion

Intercanvi amb una setantena d'alumnes de CM2 - 10/11 anys.

Ha estat una bona feina com a tancament en la recapitulació de matèria. Ha estat un ventall variat i ric de trobades amb persones d'àmbits molt diferents, i m'ha servit per constatar com el riure pot ser un indicador per ell mateix i una eina de transformació i creixement. La diversitat de professions i els diferents graus de responsabilitat en cada una d'elles m'ha ajudat a veure i confirmar com el riure es té en compte o no i que tot, com sempre, depèn de les persones, de la sensibilitat i el tipus d'ego que cadascuna practica.

5. Descripció dels fons i les fonts consultades. Bibliografia i altres informacions

M'he adonat de la infinitud de fonts que tracten el tema del riure.

Aquesta va ser la raó des de la primera residència sobre la recerca, de centrar-me sobre el riure sincer, aquell que sorgeix de forma inesperada i que és i tenim d'innat en nosaltres.

Encara ara, i crec que mentre tingui la mirada oberta al Riure, continuen apareixent documents i persones d'extrem interès amb els que compto o almenys provaré de col·laborar i intercanviar.

Les fonts i documents passen per la història, la ciència, l'anecdòtic, les diferents cultures, la política...

Llibres

Litoral. Humor. Revista de poesia, arte & literatura. Ed. Revsita Litoral S.A
La Rialla que Salva. Peter L. Berger. Ed. La campana.
L'educació de l'Home que riu. Gabriel Janer Manila. Ed alta Fulla.
Mécanisme de la physionomie humaine. Dr G - B Duchenne.
El arte de la risa. Emilio Temprano. Seix Barral - Los Tres Mundos.
L'Éloge du Rire. Céline Hess Halpern
La cité du rire . Jean-Noël Allard. Ed les belles lettres.
La Imagen y la risa. José Emilio Burucúa. Ed Periférica. Colección pequeños tratados.
La risa. Stendhal. Ed Interzona. Colección. Zona de tesoros.
Le rire. Henri Bergosn. Ed quadrige/puf
Rire, Laugh, Lachen. Antonia Baehr. Les laboratoires d'aubervilliers. L'oeil d'or
La Risa Leopoldo Mª Panero. Proleg de Matemática demente de Lewis Carrol

Enllaços Xarxes

<https://www.arsgravis.com/la-generacion-y-la-risa/>
<https://www.jotdown.es/2019/11/el-fin-de-la-risa-i/>
<https://www.jotdown.es/2014/03/breve-historia-de-la-prohibicion-del-humor/>
<https://malsalvaje.com/2020/04/30/la-risa-explicada-por-fiodor-dostoievski/>
<https://www.youtube.com/watch?v=yb794jyy5X4>
<https://www.franceculture.fr/emissions/la-methode-scientifique/rire-c-est-du-serieux>
https://www.youtube.com/watch?v=q_fUV0fPRBo&list=PLG57oLI10jD2uevVunSpQrJ1asCVFw-nB&index=8
<https://www.cccb.org/ca/multimedia/llistesreproduccio/humor-en-temps-dinternet/234051>

He cercat sobre diversos politics;

[Coluche Fr](#), [Beppe Grillo IT](#), [Ronald Reagan EEUU](#), [Pieter-Dirk Uys Sud Àfrica](#), [Volodymyr Zelensky Ucraïna](#). [Pregó de Festa Major de la Mercè de Tortell Poltrona](#).

En l'àmbit sanitari vaig participar en unes xerrades a on professionals sanitaris, pacients i familiars que treballen o han tingut l'experiència amb [Pallapupas](#), donaven a conèixer els [beneficis del riure i l'humor com a estratègia de cura emocional en l'entorn hospitalari](#).

He entrevistat , jugat i recercat en més de dos centenars de persones aleatòriament à títol individual i amb grup.

Pel·lícules

El nom de la Rosa - Guió Andrew Birkin, Gérard Brach, Howard Franklin, Alain Godard.

Novela: Umberto Eco

Monstruos S.A. 2001. Pete Docter

Annette 2021. Leos Carax

6. Recopilació gràfica sota el paraigües Hivernem i **RISUS**

<https://drive.google.com/drive/folders/1QL9xwBUfo21bmYogeFQuU2guTXWYkjN4?usp=sharing>

Exposició interactiva amb les peces realitzades per les participants als laboratoris de Comment rit la ville a Scène nationale de l'Essonne Agora - Desnos

<https://www.scenenationale-essonne.com/comment-rit-la-ville>

<https://vimeo.com/646970837/deca61f893>

Aquesta peça fou creada amb el fotògraf Lionel Antoni durant una estada a Scène nationale de l'Essonne Agora - Desnos pel projecte Comment rit la ville? inscrit sota el paraigües **RISUS**.

<https://vimeo.com/576181966/16dce8f298>

Peces creades durant l'experiment Siting & Riging amb la col·laboració de Simó Andreu a la realització videogràfica i amb la fotògrafa Kati Riquelme amb entrevistes realitzades a Sant Esteve de Palautordera.

<https://vimeo.com/473553834/0bdb92220e>

<https://vimeo.com/473562715/0495ecc1ea>

<https://vimeo.com/473582920/03e65715c9>

<https://vimeo.com/475183787/64bff3b56a>

Extracte del projecte Com riu la Ciutat, dut a terme a Granollers durant la temporada 2020-21 amb laboratoris amb dones vinculades a serveis socials i aprenents [d'Arsènic](#) escola de teatre de Granollers.

<https://vimeo.com/583334615/613744b40f>

Presentació del projecte Hivernem i del paraigües RISUS a la Fira de teatre al carrer de Tàrrrega'21

<https://vimeo.com/646965289/a6ad6684e3>

7. Futur de la idea: com avançarà la idea després del seu pas per Hivernem?

El futur de la recerca ja te rails amb bifurcacions, direccions, estacions, baixadors i pujadors.

S'ha arribat a teixir una xarxa com l'aranya que parlava abans, de la bossa van sortint fils i els anem trenant els uns amb els altres establint sinergies.

De l'evolució d'aquesta investigació i de les accions participatives amb les ciutadanes ha nascut un paraigües anomenat **RISUS**. Aquest paraigües acull:

Com Riu la Ciutat que neix a partir de les accions participatives. És per això que ja ha nascut per ser viu i en constant evolució.

La intenció és la de fer un treball de sensibilització amb grups o col·lectius sobre el riure a partir d'una breu trobada-laboratori amb els escarlata, seguit d'un treball d'investigació i localització sobre el terreny. Proposem de sortir a l'espai públic i observar-lo amb una mirada riallera; i fer-ne una fotografia (cada participant la seva) i escriure'n una història, seguidament es transcriu aquesta història i també es grava en àudio. I finalment una restitució. Què fem amb tot aquest material? Doncs depèn de cada equipament, del temps que disposem i altres condicionants que faran que a cada lloc hi hagi una experiència amb el seu retorn únic i irrepetible.

I.L.R.I.R és una instal·lació a l'espai públic o en espais singulars a on amb tota la informació que anem descobrint i recopilant, desitgem que d'una manera lúdic-experiencial i reflexiva parlar del riure tot rient ! Aquest és un dels grans reptes en el que ens estem dirigint.

A l'hora que a través dels impulsos del nostre cos i el so personalitzat de cada riure s'activaran màquines, transformant així aquests impulsos en una força energètica.

Un espai on ens sentim com a casa, on siguem capaços de jugar i d'expressar-nos com els infants; sincers.

Defensem el riure com a eina universal de transformació per la revolució.

8. PRO's i Contra's del programa Hivernem

PRO's

La possibilitat de poder tenir el temps de recerca per començar un projecte artístic. Posar el punt de mira en aquest espai temps sovint oblidat per les administracions.

La visibilitat de la recerca que a través de l'Institut Ramon Llull i Fira Tàrrrega dona a la recerca i al possible futur projecte.

El sentir-se acompanyat i veure que el tema de recerca triat importa a algú més que a tu i aquest algú són enços amb credibilitat que donen solidesa a la recerca.

Contra's

No hi ha contra's sinó potser punts a millorar.

Suggerim que d'aquestes recerques i de les memòries poder fer-ne unes edicions i que la recerca pogués ser accessible a més gent.

No creiem que el lloc adequat de fer la presentació a Fira Tàrrrega sigui l'espai de la Llotja degut a la contaminació acústica i la dispersió del lloc. Ja entenem que és l'espai de recollida dels professionals però si el projecte Hivernem neix amb la intenció de tenir cura en la recerca pre creació, potser podríem cercar un altre escenari per les presentacions?

Aquestes reflexions només són a bé de millorar i fer créixer l'iniciativa. Conclusió final

9. Conclusió final

L'art i en aquest cas les arts en viu necessiten fer xup-xup abans de fer els primers passos de producció per després presentar-se al públic. Aquesta etapa pre xup-xup és vital perquè el sofregit tingui tots els seus aromes i espècies amb la proporció harmònica.

Cal aquest temps de reflexió i de recerca per fonamentar el projecte. Cal un temps de repòs i de reflexió per poder explorar el què, el com, amb qui, el perquè; i tot un seguit de qüestions que ajuden a créixer la proposta.

Si no podem tenir aquests temps de recerca, esdevenim uns esclaus de la supervivència i creem sense tenir en compte molts paràmetres, només fent cas d'un, la venda, el d'assegurar-se de que la peça sigui comercial. Vendre és molt lícit però no és tot ni pot ser que esdevingui la prioritat, almenys parlant d'art i de cultura.

La conclusió a la que arribo és que fan falta *Hivernem's* a la vida cultural, en l'acompanyament de l'art. Fan falta cuidadores i curadors de la bellesa, de l'art i de la poesia que són les eines essencials per combatre un món pervers i contaminat.

Calen cors de persones que creguin amb el que fan i que ajudin als transformadors, artistes, poetes, a poder transmetre la bellesa de l'univers i de la vida.

M'imagino que podríem dir que mai serien prou les iniciatives que acompanyessin projectes artístics des del cor i ànima, però de mica en mica, ho estem fent, ho hem fet i no pararem de fer-ho, almenys nosaltres perquè és la nostra vida i és amb el que creiem.

Ha estat un procés sotraguejat per les causes sanitàries del moment.

Degut al temari triat m'ho he passat molt bé. Els encontres i intercanvis han estat d'una gran riquesa.

He après o més ben dit, se m'ha reafirmat que un procés creatiu necessita un espai temps de recerca a la mida de cada projecte. La proporció d'espai temps de recerca de cada projecte és important de calibrar-lo per no perdre's en la immensitat d'informació. Cada recerca és un món i com a món té el seu funcionament i necessitats.

Encara no sé què vull ser quan sigui gran...

...en tot cas vull continuar aprenent i ser curiós.

Recull de retorns :

Amb l'humor obres moltes ments i t'has menjat l'ego i l'autoestima. L'humor és que estimes i des de l'amor es pot parlar de tot.

Perfecto Alonso. advocat

A les meves classes d'art sempre hi havia un o dos esclats de riure

Josep Minguell. Professor d'art

El riure com a ESCUT i a l'hora com a BASTÓ - Salvaguarda

El Riure em permet agafar TEMPS. És una eina molt poderosa en l'equilibri a través del RIURE busquem COMPLICITATS.

Rosa mare d'una nena amb una malaltia greu

Frase de la recerca:

Rieu i estimeu-vos els uns al altres

Experiència final per vosaltres que llegiu aquest document :

Tanqueu els ulls suaument, respireu profundament i amb una mà toqueu-vos aquella part del cos a on creieu que es genera el vostre riure.

Imagineu la cara que feu quan esteu rient !